

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНИЙ ВИЩИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ЗАКЛАД
"КИЇВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ ВАДИМА ГЕТЬМАНА"**

ЦЯТКОВСЬКА ОЛЕНА ВІТАЛІЇВНА

УДК 657.1:336.713(477):331.21(043.3)

ОБЛІК ТА АНАЛІЗ РОЗРАХУНКІВ З ПРАЦІВНИКАМИ БАНКІВ

**Спеціальність 08.00.09 – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит
(за видами економічної діяльності)**

**АВТОРЕФЕРАТ
дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата економічних наук**

Київ – 2016

Дисертацією є рукопис.

Роботу виконано на кафедрі обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана" Міністерства освіти і науки України, м. Київ.

Науковий керівник: кандидат економічних наук, доцент
Кузьмінська Ольга Едуардівна,
ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана",
професор кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу

Офіційні опоненти: доктор економічних наук, професор
Жиглей Ірина Вікторівна,
Житомирський державний технологічний університет,
професор кафедри обліку і аудиту

кандидат економічних наук
Мельниченко Олександр Віталійович
Харківський інститут ДВНЗ «Університет банківської справи»,
доцент кафедри обліку та аудиту

Захист відбудеться " 14 " квітня 2016р. о 12⁰⁰ годині на засіданні спеціалізованої вченої ради Д 26.006.06 у ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана" за адресою: 03113, м. Київ, проспект Перемоги, 54/1, ауд. 203.

З дисертацією можна ознайомитися в бібліотеці ДВНЗ "Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана" за адресою: 03113, м. Київ, вул. Дегтярівська, 49-г, ауд. 601.

Автореферат розісланий " 14 " березня 2016 р.

Вчений секретар
спеціалізованої вченої ради
кандидат економічних наук, доцент

 А.М. Поплюйко

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми. Сучасний стан економіки України характеризується розвитком економічних інституцій, що визначають динамічні та різновекторні зміни у всіх сферах діяльності суб'єктів господарювання, зокрема і банківських установ. Для активного позиціонування на ринку банківським установам необхідно забезпечити високоефективну діяльність як у сфері традиційних, так і нових банківських продуктів, послуг, операцій. Важливою частиною традиційних операцій банківських установ, через постійну наявність у їх складі штатного персоналу, виступають операції щодо розрахунків з працівниками.

Вказані операції відносяться до комплексу розрахункових операцій банків, відтак їх обліково-аналітичне супроводження є важливою складовою облікового та аналітичного процесів. Спрощення цих розрахунків не тільки суттєво скорочує затрати робочого часу бухгалтерів, а й створює передумови для налагодження якісного бухгалтерського обліку, складання різних форм звітності як основи аналізу розрахунків з працівниками банків, результати якого мають важливе значення для ухвалення відповідних управлінських рішень. Удосконалення методичних та організаційних аспектів обліку й аналізу розрахунків з працівниками сприятиме раціональному використанню наявних фінансових ресурсів банківської установи, оптимізації адміністративно-управлінських витрат на утримання персоналу банку. Вищевказане підтверджує актуальність дослідження теоретико-методичних та практичних питань обліку й аналізу розрахунків з працівниками банків.

Питання економічної сутності різних видів розрахунків розкрито у дослідженнях П.С. Безрукого, І.О. Бурака, Ф.Ф. Бутинця, І.О. Власової, О. Дмитренка, С.В. Міщука, О.П. Подцерковного, Ю.П. Товпаша. Основу дослідження закладено в працях класиків економічної думки: К. Маркса, Д. Рікардо, А. Смітта, У. Петті, П. Самуельсона, Р. Кене, Б. Райзберга. Питанням методики і організації бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками відносно оплати праці присвячені роботи вітчизняних та зарубіжних авторів, зокрема М.І. Бондаря, В.А. Домбровського, І.В. Жиглей, С.С. Кирилюка, Л.М. Кіндрацької, В.М. Костюченко, Н.О. Литвиненко, Т.Г. Мельник, М.Я. Остап'юка, О.А. Петрик, А.А. Пилипенка, І.В. Сауха, С.В. Свірко, В.В. Сопка, П.Л. Сука, Л.К. Сука, О.Ф. Томчука, А.О. Труфена, Ж.С. Труфіної, Д.М. Хоми, О.В. Цуканової, О.Ю. Шоляка, Н.В. Шульги, Т.В. Шумської, І.М. Щирби, Н.П. Юрчука.

Питання аналізу за видами розрахунків досліджували такі вітчизняні учені, як Т.І. Тесленко, Т.Г. Мельник, О.А. Петрик, О.Є. Федорченко, І.Я. Омецінська, В.С. Львовчкін, О.В. Мельниченко, Н.А. Ящук, Р.Л. Хом'як, І.Д. Фаріон, Р.І. Наконечна, О.В. Цуканова, О.Ю. Шоляк, М.В. Лозовський. Серед зарубіжних дослідників варто виокремити праці Е. Альтмана, Л.А. Бернстайна, У. Бивера, С. Брега, Т. Коупленда, Ж. Ришара, Д. Стоуна, Э. Хелферта та К. Хитчинга. Досліджуючи комплексні проблеми аналізу господарської діяльності суб'єктів господарювання, зазначені вище науковці особливо не зосереджували увагу на розкритті особливостей аналізу конкретних операцій за розрахунками з працівниками.

Потрібно зауважити, що і питання аналізу окремих операцій банків рідко є предметом дослідження в наукових доробках. Варто в даному сенсі виокремити роботи А.М. Герасимовича, О.С. Доценко, І.М. Парасій-Вергуненко, К.М. Полякова, М.О. Попова,

Л.О. Примостки, Ю.К. Семениченко, Л.П. Снігурської. Важливі та ґрунтовні напрацювання зазначених вище науковців спрямовані на вдосконалення теоретичних та практичних аспектів бухгалтерського обліку та аналізу розрахунків в межах банківських установ. Утім вони тільки частково стосуються обліку та аналізу розрахунків з працівниками банків.

Тематичний аналіз фахових видань показав, що численні теоретичні та практичні питання облікового супроводження та аналізу розрахунків з працівниками банків в умовах гармонізації бухгалтерського обліку в банках з міжнародними стандартами залишаються невирішеними. Зокрема, потребують дослідження питання класифікації розрахунків з працівниками, ідентифікація їх в аналітичному й синтетичному обліку, формування положень облікової політики банку за розрахунками з працівниками, методики та організації аналізу досліджуваних операцій. Невирішеність таких теоретичних і практичних питань зумовило вибір теми дисертаційної роботи, визначило її актуальність і практичну значимість, основні напрями, мету і завдання дослідження.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Результати дослідження та основні положення наукової роботи пов'язані з розробленням та подальшим розвитком таких науково-дослідних тем кафедри обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу обліково-економічного факультету ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», як «Модернізація бухгалтерського обліку в банківських та бюджетних установах і удосконалення аналітичного забезпечення управління суб'єктами господарювання» (№ 0111U007430) та «Модернізація аналізу фінансової звітності суб'єктів господарювання в умовах інноваційного розвитку економіки України» (№ 0115U002363). Дослідження, що виконано відповідно до тематики наукової роботи, пов'язані з концептуальними засадами обліку та аналізу розрахунків з працівниками банків. Напрацьовано та запропоновано класифікацію розрахунків з працівниками банків, структурно – логічну схему організації обліку виплат працівникам банку, положення облікової політики банку за розрахунками з працівниками, методичні та організаційні аспекти вертикального, горизонтального та коефіцієнтного аналізу розрахунків з працівниками банків.

Мета і завдання дослідження. Метою дослідження є узагальнення теоретичних, методичних та організаційних положень бухгалтерського обліку та аналізу розрахунків з працівниками банків, обґрунтування практичних рекомендацій з їх удосконалення в контексті гармонізації вітчизняних обліково-аналітичних підходів до відповідних аналогів світової теорії та практики.

Для досягнення мети дослідження поставлено та вирішено низку питань теоретичного та практичного характеру, а саме:

- на основі теоретичного узагальнення інформації з фахових та законодавчих джерел конкретизувати сутність та зміст основних понять відносно розрахунків з працівниками;
- надати економічну характеристику операцій за розрахунками з працівниками банків та здійснити їх класифікацію, узагальнити питання нормативно-правового регулювання та особливостей їх здійснення;
- виявити загальні тенденції формування методики бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками за різних історичних етапів розвитку економіки;
- напрацювати та описати основні положення облікової політики банку відносно розрахунків з працівниками;

- опрацювати організаційні аспекти бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками банків та обґрунтувати рекомендації щодо їх удосконалення;
- узагальнити підходи до відображення інформації за розрахунками з працівниками банків на рахунках бухгалтерського обліку через удосконалення їх аналітичного обліку;
- систематизувати та упорядкувати методичні положення обліку розрахунків з працівниками банку;
- критично проаналізувати основні джерела інформації та вектори аналізу розрахунків з працівниками банків;
- систематизувати організаційні положення технології аналізу розрахунків з працівниками;
- узагальнити питання оцінки якості аналізу розрахунків з працівниками банків за різними методиками з урахуванням практики та потреб соціально-економічного розвитку банку та порівняти чинні методики аналізу розрахунків з працівниками задля виявлення серед них найбільш ефективних для задоволення практичних потреб користувачів.

Об'єктом дослідження є розрахунки з працівниками банків.

Предметом дослідження є сукупність теоретичних, організаційно-методичних і практичних положень бухгалтерського обліку та аналізу розрахунків з працівниками банків.

Методи дослідження. Враховуючи особливості предмету, в процесі дослідження використано як загальнонаукові, так і спеціальні методи. Серед загальнонаукових використано методи аналізу, синтезу, індукції, дедукції, абстрагування, конкретизації. Метод моделювання використано під час дослідження проблемних аспектів організації обліку розрахунків з працівниками банків. Загальнонаукові методи пізнання використовувалися при дослідженні теоретичної бази організації обліку та аналізу розрахунків з працівниками банків.

Дослідження бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками банків здійснено з використанням спеціальних методів пізнання, а саме: вимірювання господарських процесів, реєстрація, класифікація та узагальнення даних для складання звітності. Аналіз розрахунків з працівниками банків проведено з використанням таких спеціальних методів: порівняння, абсолютних та відносних різниць, коефіцієнтного групування, елімінування. Методи групування і порівняння, графічний метод, балансовий метод та метод абсолютних та відносних різниць покладено в основу при дослідженні розрахунків з працівниками банків за даними фінансової та статистичної звітності.

Інформаційною базою дослідження є наукові праці вітчизняних та зарубіжних учених, опубліковані в наукових фахових виданнях, нормативно-правові акти України, дані Державної служби статистики України, матеріали міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій, інтернет-ресурсів, облікові та звітні інформаційні джерела банків.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в теоретичному обґрунтуванні й розробленні організаційно-методичних і практичних рекомендацій з удосконалення бухгалтерського обліку та аналізу розрахунків з працівниками банків. Основні результати дослідження, що характеризують наукову новизну роботи, полягають у такому:

удосконалено:

- організаційні положення бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками банків через напрацювання складових облікової політики відносно розрахунків з працівниками,

зокрема в частині: особливостей застосування принципу нарахування; організації технології облікового процесу розрахунків з працівниками банків; організації документообігу відносно різних видів розрахунків з працівниками банків, що сприятиме впорядкуванню та чіткій регламентації методичних та організаційних положень обліку досліджуваних операцій;

- методичні положення бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками банків за допомогою формування аналітичних рахунків до груп 365 «Кредиторська заборгованість за розрахунками з працівниками» та 740 «Витрати на утримання персоналу» та відображення операцій з використанням цих рахунків через схему їх кореспонденції. Вдосконалення аналітичного обліку розрахунків з працівниками на основі розширення номенклатури аналітичних рахунків бухгалтерського обліку, підвищить повноту та достовірність інформації у розрізі досліджуваних операцій, дозволить оптимізувати організацію робіт по складанню фінансової та податкової звітності, забезпечить уніфікацію відображення досліджуваних операцій відповідно до Міжнародних стандартів бухгалтерського обліку та вітчизняного законодавства, а також суттєво підвищить інформативність даних бухгалтерського обліку відносно розрахунків з працівниками банків;

- організацію бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками в частині вдосконалення документообігу: розроблено структурно-логічну схему організації обліку виплат працівникам та розрахунків з підзвітними працівниками; доповнено інформаційну базу через вдосконалення таких документів, як «Наказ про відрядження», «Положення про облік службових відряджень працівників банків в межах України», «Положення про облік службових відряджень працівників банків за кордон»; уточнення форми звіту «Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт». Доповнена інформаційна база за досліджуваними операціями сприятиме впорядкуванню методики обліку розрахунків з працівниками банків;

- методичні підходи до вертикального та горизонтального аналізу витрат установ, витрат на оплату праці, факторного та порівняльного аналізу витрат на оплату праці, витрат на відрядження та витрат на соціальне забезпечення через доповнення інструментарію аналізу додатковими коефіцієнтами, а саме: співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за розрахунками з працівниками, співвідношення витрат на відрядження та витрат на утримання, співвідношення сум утримань з працівників до витрат на персонал, та коефіцієнтом довіри працівника до банківської установи, що дозволило вдосконалити організаційні положення. Крім того, умотивування застосування запропонованих коефіцієнтів в процедурі аналізу розрахунків з працівниками банків суттєво вдосконалило використовувані методики;

набули подальшого розвитку:

- класифікація розрахунків з працівниками банків як об'єкта бухгалтерського обліку та аналізу: обґрунтовано доцільність їх поділу за різними класифікаційними ознаками, а саме: за об'єктом розрахунків; за видами виплат; за видами оплати праці; за структурою заробітної плати; за видами матеріальної допомоги та інших соціальних виплат; за іншими видами виплат працівникам; за економічним змістом; за видами утримань з працівників банку на користь третіх осіб; за видами утримань податків та зборів; за видами соціального забезпечення. Запропонована класифікація лягла в основу пропозицій з удосконалення синтетичного та аналітичного обліку, а також порядку аналізу розрахунків з працівниками банків;

- теоретичні засади бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками банків через уточнення поняття «розрахунки з працівниками банків» та супутньої термінології: «дебіторська заборгованість за розрахунками з працівниками банків», «кредиторська заборгованість за розрахунками з працівниками банків», «дебітори у розрахунках з працівниками банків», «кредитори у розрахунках з працівниками банків». Поняття «розрахунки з працівниками банків» трактується в роботі як система взаємовідносин та платежів, які виникають під час реалізації юридично оформлених фінансових зобов'язань та здійснюються між банківською установою та працівником (працівниками) відносно товарних і нетоварних операцій, та які провадяться у готівковій або в безготівковій формі за допомогою розрахункових документів в електронному або паперовому вигляді. Розгляд генезису бухгалтерського обліку через систематизацію етапів становлення з використанням запропонованої структурно-логічної схеми дозволяє отримати узагальнену інформацію відносно облікового аспекту розрахунків з працівниками. Запропоноване тлумачення дефініцій та систематизація основних етапів становлення посилює тезаурус бухгалтерського обліку і аналізу розрахунків з працівниками банків, а також формує підґрунтя для розбудови їх прикладних позицій;

- методичні положення обліку розрахунків з працівниками банків за різними видами виплат на основі напрацювання уніфікованих технологічних карт (алгоритмів) розрахунків з працівниками щодо заробітної плати, днів тимчасової непрацездатності, відпускних, аліментів з метою раціональної організації обліку розрахунків з працівниками. Запропоновано розкривати інформацію відносно кредиторської та дебіторської заборгованості за розрахунками з працівниками, а також інформацію відносно рівня страхових платежів працівників до різних фондів в окремій статті Приміток до фінансової звітності «Інші нефінансові активи та зобов'язання», що сприятиме доступності інформації відносно розрахунків з працівниками конкретної установи для різних користувачів фінансової звітності, що дозволить отримати інформацію відносно соціальної забезпеченості працівників роботодавцем;

- інформаційне забезпечення аналізу розрахунків з працівниками, зокрема виокремлено такі складові інформації: облікова; планова; нормативно-правова; інша. До складу облікової інформації віднесено документи бухгалтерського обліку, статистичного обліку та звітності; до складу планової – відповідні планові документи; до складу нормативно-правової – загальнодержавні та внутрішньобанківські нормативні документи; до складу іншої – інші документи, які не належать до інших складових, але корисні для здійснення аналізу розрахунків з працівниками банків та формування рекомендацій. Запропонований розподіл інформаційного забезпечення аналізу зазначених вище розрахунків є важливим етапом розроблення в банківських установах його автоматизованої версії;

- організаційні положення аналізу через: розвиток принципів організації аналізу розрахунків з працівниками банків; формулювання вимог до результативної інформації аналізу розрахунків з працівниками; виокремлення основних етапів проведення аналізу розрахунків з працівниками, що оптимізує та підвищить ефективність аналізу розрахунків з працівниками банків у процесі виявлення резервів підвищення ефективності таких розрахунків.

Практичне значення одержаних результатів. Практичне значення та цінність отриманих результатів дослідження полягає в обґрунтуванні напрямів вдосконалення

організації й методики бухгалтерського обліку і аналізу розрахунків з працівниками банків. Застосування в практичній діяльності банківських установ отриманих результатів сприятиме посиленню достовірності облікових даних, розширенню інформаційності аналізу як необхідної умови забезпечення раціонального використання грошових ресурсів банку.

Отримані результати знайшли застосування у діяльності конкретних банківських установ: КРД АТ «Райффайзен Банк Аваль» (довідка №11-881/52-157 від 28.10.2015р.) – впроваджено рекомендації щодо варіантів вдосконалення організації та методики аналізу; ПАТ КРЕДІ АГРІКОЛЬ БАНК (довідка №13737/805 від 30.10.2015р.) – впроваджено авторські пропозиції щодо вдосконалення бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками; ПАТ ДЕРЖАВНИЙ ОЩАДНИЙ БАНК УКРАЇНИ (довідка №125 від 04.11.2015р.) – ураховано рекомендації з організації обліку розрахунків з працівниками відносно: виплат на основі запропонованої автором структурно-логічної схеми та документообігу за розрахунками з працівниками банків й внутрішніх документів, які регламентують дані операції. Результати дослідження та методичні розробки, викладені в дисертації, використовуються у навчальному процесі ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана» при підготовці бакалаврів та магістрів спеціальності «Облік і аудит» за науками «Облік у банках», «Аналіз господарської діяльності» і «Організація бухгалтерського обліку в банках» та дисципліною «Звітність банків», закріпленими за кафедрою обліку в кредитних і бюджетних установах та економічного аналізу (довідка від 11.11.2015 р.).

Особистий внесок здобувача. Наукові розробки, висновки, рекомендації, положення, які подано у дисертаційній роботі є результатом самостійно проведеного наукового дослідження.

Апробація результатів дисертації. Основні результати та висновки дисертаційної роботи оприлюднені на Міжнародних науково-практичних конференціях: «Сучасні тенденції економічного та соціального розвитку: держава, регіон, підприємство» (м. Луганськ, 2014 р.), «Стратегія реформування фінансової системи України» (м. Київ, 2014 р.), «Бухгалтерський облік, контроль і аналіз у сучасній економічній науці та практиці» (м. Київ, 2014 р.), «Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу у контексті євроінтеграції» (м. Одеса, 2014 р.), «Розвиток національної економіки: теорія і практика» (м. Тернопіль, 2015 р.), «Європейський вибір – нові можливості для прогресу та зростання фінансової системи» (м. Київ, 2015 р.), «Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю» (м. Черкаси, 2015 р.), «Актуальні проблеми міжнародного економічного співробітництва: оцінки та стратегії» (м. Одеса, 2015 р.).

Публікації. Основні положення та результати дисертації викладено у 13 наукових публікаціях загальним обсягом 3,9 друк. арк., з них: 3 - у наукових фахових виданнях, 2 – у наукових фахових виданнях України, які входять до міжнародних наукометричних баз, 8 – в інших виданнях.

Структура та обсяг роботи. Дисертація складається зі вступу, трьох розділів, висновків, списку використаних джерел і додатків. Загальний обсяг дисертації становить 199 сторінок друкованого тексту. Робота містить 49 таблиць на 19 сторінках, 36 рисунків на 13 сторінках та 22 додатки на 57 сторінках. Список використаних джерел містить 275 найменувань.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ ДИСЕРТАЦІЇ

У **вступі** обґрунтовано актуальність теми, сформульовано мету та завдання дисертаційної роботи, визначено об'єкт, предмет та методи дослідження, показано зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами, розкрито наукову новизну та практичне значення отриманих результатів, подано інформацію про апробацію й публікації результатів дослідження.

У **розділі 1 «Теоретичні засади обліку та аналізу розрахунків з працівниками банків»** теоретично узагальнено сутність дефініції «розрахунки з працівниками банків» через уточнення супутньої термінології; розширено класифікацію операцій за розрахунками з працівниками додатковими ознаками; визначено їх характеристики як об'єктів бухгалтерського обліку та аналізу; представлено історичні етапи розвитку методики бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками.

У процесі дослідження понять «розрахунки», «дебіторська заборгованість за розрахунками з працівниками банків», «кредиторська заборгованість за розрахунками з працівниками банків», «дебітори у розрахунках з працівниками», «кредитори у розрахунках з працівниками» встановлено, що їх сутність змінювалася та трактувалася науковцями по-різному відповідно до зміни підходів до управління та обліку. На основі узагальнення цих підходів розвинуто трактування сутності дефініції «розрахунки з працівниками банків», під яким запропоновано розуміти систему взаємовідносин та платежів, які виникають під час реалізації юридично оформлених фінансових зобов'язань та здійснюються між банківською установою та працівником (працівниками) відносно товарних і нетоварних операцій, які провадяться у готівковій або в безготівковій формі за допомогою розрахункових документів в електронному або паперовому вигляді.

Вивчення та узагальнення теоретичних засад обліку та аналізу розрахунків з працівниками свідчить про наявність різних їх класифікаційних ознак. У дисертації обґрунтовано доцільність поділу розрахунків з працівниками банків на два блоки: розрахунки відносно виплат працівникам та розрахунки з працівниками за окремими видами операцій, а також виокремлено основні класифікаційні ознаки для узагальненої класифікації. Узагальнену класифікацію розрахунків з працівниками банків наведено на рис. 1. Вона спрямована на розвиток теоретичного базису з метою адекватного, повного і достовірного відображення в бухгалтерському обліку банків змісту досліджуваних операцій.

Еволюційні зміни в системі бухгалтерського обліку в цілому зачіпають питання економічної сутності розрахунків та розрахункових відносин з працівниками у контексті їх розвитку як одного із об'єктів бухгалтерського обліку. За результатами дослідження генезису бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками банків запропоновано виокремлювати п'ять періодів. Аналіз методичних та методологічних підходів до обліку розрахунків з працівниками в еволюційному контексті дав змогу виявити загальні тенденції розвитку бухгалтерського обліку таких розрахунків в контексті різних історичних етапів розвитку економіки. Загалом розвиток бухгалтерського обліку як системи проходить паралельно із розвитком суспільних відносин. Зміни в методах ведення підприємницької діяльності, системі державного регулювання економіки спонукають до необхідності вдосконалення методів та прийомів обліку багатьох операцій, зокрема за розрахунками з працівниками.

1. За об'єктом розрахунків:

- розрахунки відносно виплат працівникам;

2. За видами виплат:

- розрахунки за короткостроковими виплатами працівникам;
- розрахунки за виплатами по закінченню трудової діяльності;
- розрахунки за виплатами при звільненні;
- розрахунки за іншими довгостроковими виплатами працівникам.

3. За видами оплати праці:

- розрахунки за посадовими окладами;
- розрахунки за індивідуальними надбавками і доплатами;
- розрахунки за преміями за результатами роботи за місяць, квартал, рік;
- розрахунки за одноразовими заохоченнями та преміями;
- розрахунки відносно індексації доходу;
- розрахунки за договорами цивільно-правового характеру;
- розрахунки за оплати та компенсації за невикористані відпустки;
- розрахунки за іншими видами заробітної плати;
- нарахування резерву відпусток.

4. За структурою заробітної плати:

- розрахунки за основною заробітною платою;
- розрахунки за додатковою заробітною платою;
- розрахунки за іншими заохочувальними та компенсаційними виплатами.

5. За ставкою нарахування єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування:

- єдиний соціальний внесок 22% із виплат працівникам;
- єдиний соціальний внесок 8,41% із виплат працюючим інвалідам;
- єдиний соціальний внесок на резерв відпусток.

6. За видами матеріальної допомоги та інших соціальних виплат:

- лікарняні за рахунок банківської установи;
- матеріальна допомога працівникам;
- вихідна допомога;
- інші виплати.

7. За іншими видами виплат працівникам:

- розрахунки відносно страхування працівників;
- розрахунки відносно проведення медогляду працівників

- розрахунки з працівниками банків за окремими видами операцій.

14. За видами утримань з працівників банку на користь третіх осіб:

- розрахунки відносно утримання аліментів;
- розрахунки відносно утримання інших видів нарахувань на працівників.

15. За видами утримань податків та зборів:

- розрахунки відносно утримання ПДФО 18%;
- розрахунки відносно утримання військового збору 1,5%;

16. За порядком оплати:

- попередні розрахунки;
- розрахунки за кожним видом операцій окремо;
- розрахунки за сукупністю операцій.

17. За видами розрахунків з працівниками:

- розрахунки з оплати праці;
- розрахунки з підвітними особами;
- розрахунки з працівниками за іншими операціями.

18. За видами соціального забезпечення:

- державне;
- недержавне.

19. За дебіторською заборгованістю відносно розрахунків з працівниками:

- аванси працівникам банку на витрати з відрядження;
- аванси працівникам банку на господарські витрати;
- нестачі та інші нарахування на працівників банку;
- інша дебіторська заборгованість за розрахунками з працівниками та іншими особами.

20. За територіальним спрямуванням працівника у відрядження:

- розрахунки з працівниками відносно відрядження в межах України;
- розрахунки з працівниками відносно відрядження за кордон.

Рис.1. Узагальнена класифікація розрахунків з працівниками банків

У розділі 2 «Бухгалтерський фінансовий облік розрахунків з працівниками банків» опрацьовано проблемні питання організації та методики обліку розрахунків з працівниками банків, а також організаційно-методичні положення облікових процедур щодо розрахунків з працівниками та сформовано рекомендації з їх удосконалення.

У процесі дослідження обґрунтовано та сформульовано до використання на практиці банками основних положень облікової політики за операціями щодо розрахунків з працівниками. В основу такої розробки покладено зміст Положення «Про організацію бухгалтерського обліку та звітності в банках України», затвердженого Постановою НБУ №566 від 30.12.1998 р., яким виокремлено такі складові облікової політики банку відносно розрахунків з працівниками: особливості застосування принципу нарахування, організацію технології облікового процесу, організацію документообігу, внутрішній план аналітичних рахунків, додаткові первинні документи, додаткові облікові реєстри, додаткові звітні форми, порядок організації внутрішнього контролю та проведення інвентаризації розрахунків.

Для потреб управління банком у межах бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками в роботі упорядковано питання організації аналітичного обліку через уточнення структури аналітичного рахунку. Відповідно до вимог, встановлених Національним банком України, аналітичний рахунок може включати до 14 чисел, кожне з яких має відповідати певним параметрам. З огляду на це обґрунтовано доцільність використання певних параметрів відповідних аналітичних рахунків, які подано на рис.2.

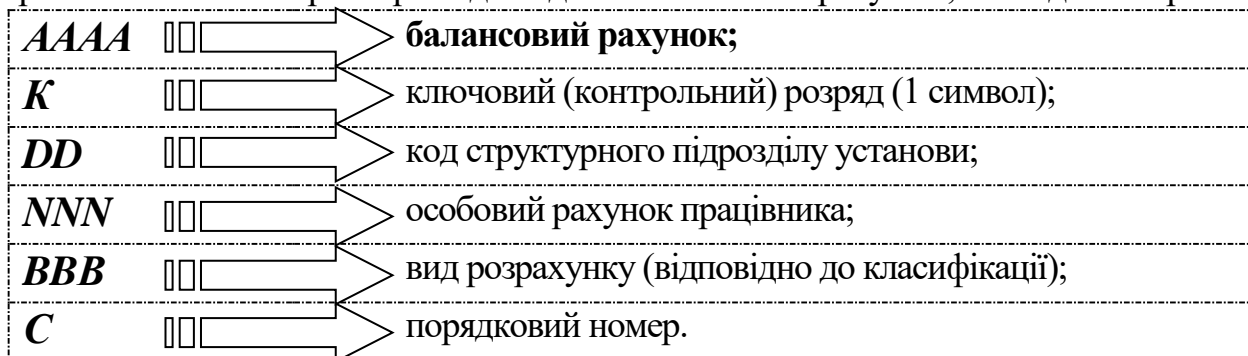

Рис.2. Структура аналітичного рахунку

Джерело: сформовано автором

На основі вищенаведеної структури рахунок **3652 П** «Нарахування працівникам банку за заробітною платою» може мати таку структуру: **3652KDDNNNBVC**. Внутрішній план аналітичних рахунків групи 365 «Кредиторська заборгованість за розрахунками з працівниками» було укладено з використанням узагальненої класифікації розрахунків з працівниками банків. У формуванні внутрішнього плану аналітичних рахунків використано, зокрема, такі класифікаційні ознаки розрахунків з працівниками банків, як: види виплат; види оплати праці; порядок розрахунків; порядок оплати; види матеріальної допомоги та інші види соціального забезпечення; інші види виплат; види утримань податків та зборів. За аналогічною методикою пропонується формувати аналітичні рахунки до групи 740 «Витрати на утримання персоналу».

У роботі запропоновано уніфіковані технологічні карти (алгоритми) розрахунку заробітної плати, відпускних, допомоги по тимчасовій непрацездатності, по вагітності та пологах, аліментів з використанням сформованих аналітичних рахунків при відображенні

операцій на рахунках бухгалтерського обліку, що раціоналізує та вдосконалює як методику, так і організацію обліку розрахунків з працівниками.

У дисертаційній роботі приділено значну увагу дослідженню питання організації обліку розрахунків з працівниками банків. Запропоновано конкретну модель організації обліку виплат працівникам банку та розрахунків з підзвітними працівниками (рис.3, 4).

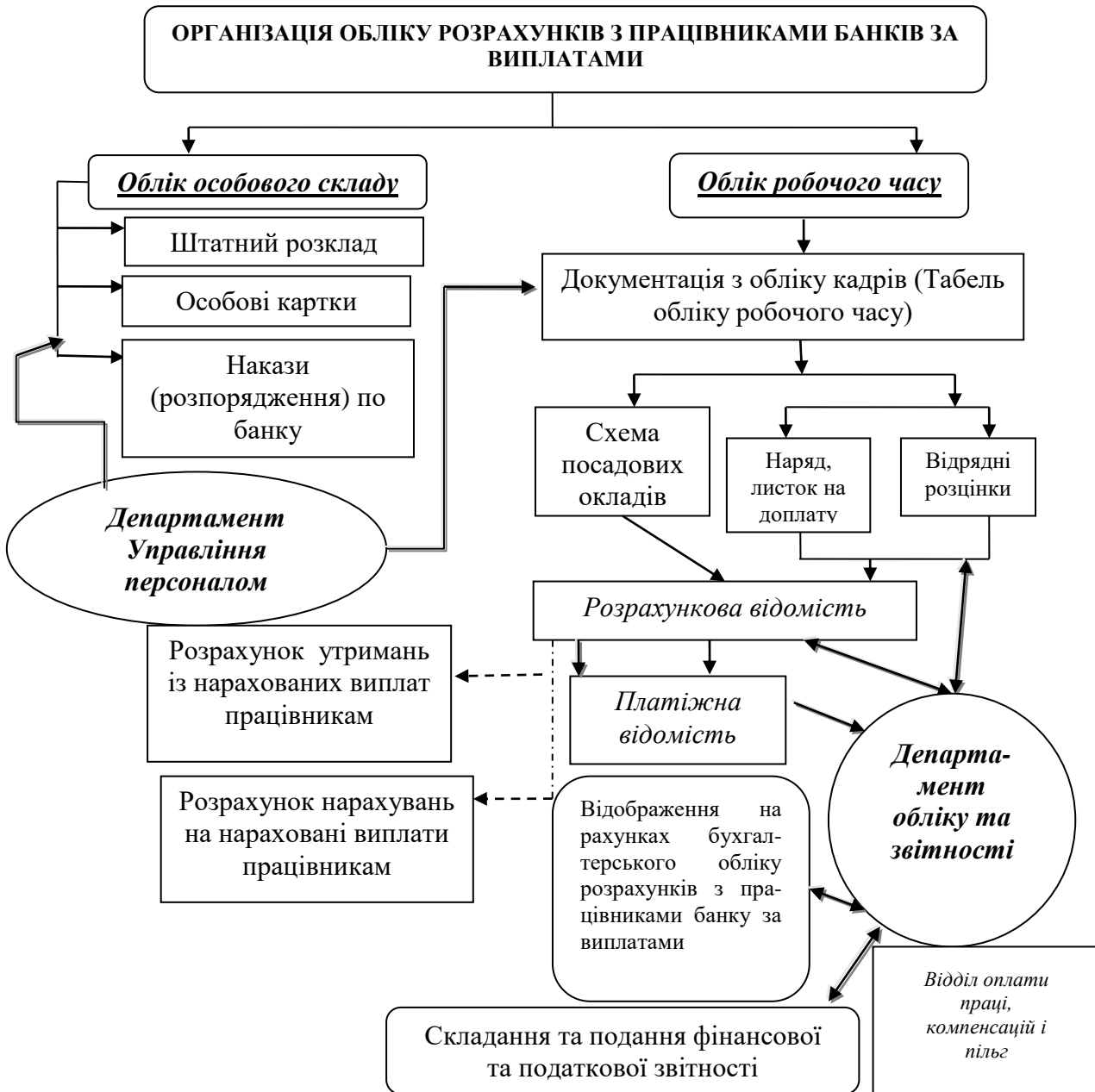

Рис.3. Структурно-логічна схема організації обліку виплат працівникам банку

Джерело: складено автором

Як свідчить практика, для потреб управління необхідна деталізована інформація щодо заборгованості за розрахунками з працівниками. З огляду на це запропоновано інформацію відносно кредиторської та дебіторської заборгованості за розрахунками з працівниками, а також інформацію відносно рівня страхових платежів працівників до різних фондів відображати за окремою статтею Приміток до фінансової звітності - «Інші нефінансові активи та зобов'язання».

Рис. 4. Структурно-логічна схема організації обліку розрахунків з підзвітними працівниками

Джерело: напрацьовано автором

У дисертації розширено організаційно-методичні положення обліку розрахунків з працівниками відносно відряджень через удосконалення інформативності Звіту про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт та доповнено інформаційну базу через вдосконалення таких документів, як «Наказ про відрядження», «Положення про облік службових відряджень працівників банків в межах України», «Положення про облік службових відряджень працівників банків за кордон»; уточнення форми звіту «Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт».

Розділ 3 «Аналіз розрахунків з працівниками банків» присвячено теоретичному обґрунтуванню доцільності використання конкретних методів, прийомів, методик та моделей аналізу розрахунків з працівниками.

Важливим елементом аналізу розрахунків з працівниками є його інформаційне забезпечення, яке у дисертації представлено такими блоками інформації: облікова, планова, нормативно-правова та інша. Інформація, використовувана в організації аналізу розрахунків з працівниками банків, має відповідати таким уніфікованим принципам її формування: повнота та достовірність даних; єдина методологія ведення бухгалтерського обліку по системі банку загалом; доступність та оперативність інформації; узгодженість порядку ведення управлінського і фінансового обліку; значимість інформації для менеджерів різних рівнів управління; можливість співставлення інформації за періодами.

У дослідженні представлено програму аналізу розрахунків з працівниками банків, яка передбачає проведення структурного, динамічного, факторного, коефіцієнтного аналізу. Об'єктами аналізу обрано: «Райффайзен Банк Аваль», «АЛЬФА-БАНК», «Банк

Михайлівський», а предметом – розрахунки з працівниками за період 2013-2015 рр. Організації аналізу розрахунків з працівниками передбачає дотримання певних етапів (рис. 5).

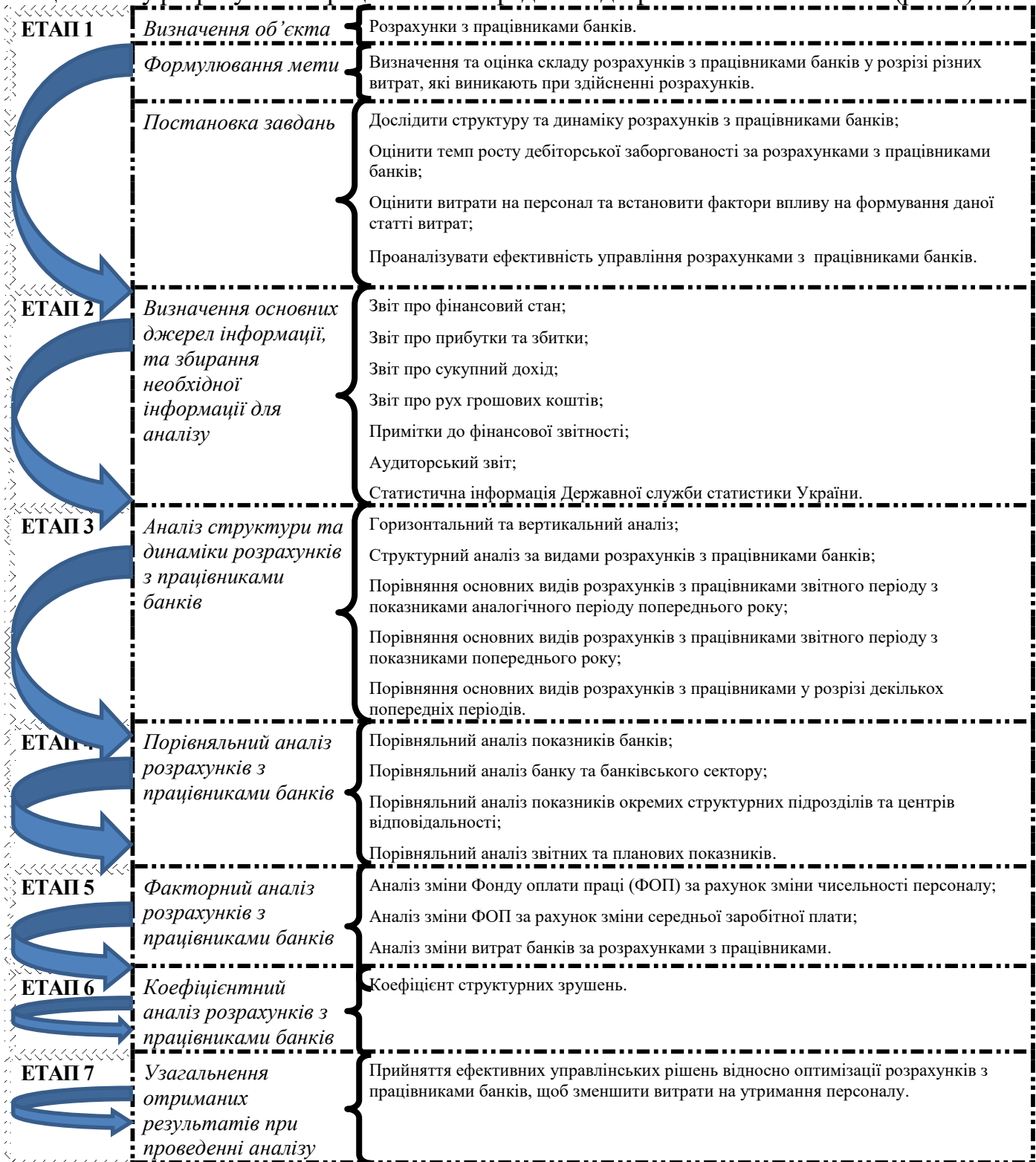

Рис.5. Структурно-логічна схема організації аналізу розрахунків з працівниками

Джерело: сформовано автором

Отримані за результатами структурного та динамічного аналізу показники діяльності банків стали інформаційною базою для визначення факторів впливу на зміну розрахункових показників. Доведено, що об'єктивність результатів оцінки ефективності інвестування у людський капітал у розрізі розрахунків з працівниками банків суттєво

підвищується з використанням низки коефіцієнтів. З огляду на зазначене вище запропоновано доповнити склад існуючих коефіцієнтів такими додатковими: співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за розрахунками з працівниками, співвідношення витрат на відрядження та витрат на утримання, співвідношення сум утримань з працівників до витрат на персонал, та коефіцієнт довіри працівника до банківської установи (табл.1). Інформаційними джерелами для розрахунку даних показників виступатиме деталізована та розкрита інформація у примітках до річної фінансової звітності. Саме на основі вказаних вище інформаційних даних можна розраховувати зазначені нижче коефіцієнти. Користувачами отриманих результатів будуть як управлінці, так і зовнішні користувачі. Потрібно зауважити, що управлінці на основі отриманих даних зможуть узагальнювати стан розрахунків з працівниками, а зовнішні користувачі зможуть узагальнити інформацію з метою визначення рівня соціального забезпечення та соціальної захищеності працівників конкретної установи. Отже, розрахунок коефіцієнтів спрямований як на зовнішнього, так і на внутрішнього користувача.

Таблиця 1

Коефіцієнти для аналізу розрахунків з працівниками банків

Коефіцієнт	Методика розрахунку	Характеристика
Співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за розрахунками з працівниками банків	$K_{спів.} = ДЗ/КЗ$ <p>ДЗ - дебіторська заборгованість за розрахунками з працівниками банків; КЗ – кредиторська заборгованість за розрахунками з працівниками банків.</p>	Якщо даний коефіцієнт становить більше 1, то це свідчить про те, що у банківської установи політика щодо управління розрахунків з працівниками є небезпечною. Що призводить до зростання заборгованості працівників перед установою. Тобто існує проблема у несвоєчасних розрахунках працівників з банком.
Співвідношення витрати на відрядження та витрат на утримання персоналу	$K_{спів.} = V_{від}/V_{пер.}$ <p>$V_{від}$ - витрати на відрядження; $V_{пер.}$ - витрати на утримання персоналу.</p>	Даний показник показує співвідношення витрат на відрядження та загальних витрат на утримання персоналу. Високий рівень даного коефіцієнта говорить про відповідний ступінь соціальної захищеності працівників при виконанні своїх обов'язків під час відряджень.
Співвідношення сум утримань з працівників до витрат на персонал	$K_{спів. утр.} = V_{утрим.}/V_{пер.}$ <p>$V_{утрим.}$ – сума утримань із працівників.</p>	Розрахунок даного коефіцієнта показує, яка сума із загальної суми розрахунків з працівниками підлягає утриманню. Отже, наскільки меншим є значення даного показника, наскільки вищим є рівень соціального забезпечення працівника.
Коефіцієнт довіри працівників до банківської установи	$K_{довіри} = \frac{\sum \text{платежів на державне соціальне страхування}}{\sum \text{платежів на недержавне соціальне страхування}}$	Розрахунок даного коефіцієнта показує рівень довіри працівників до банківської установи. Відповідно наскільки вищим є значення показника, наскільки вищий рівень довіри у працівників до роботодавця, який виявляється у сумі коштів, які працівники сплачують до страхових фондів, створених банківською установою.

Джерело: сформовано автором

Аналіз розрахунків з працівниками банків має багато особливостей, що спричинило наявність значної кількості методик аналізу. Враховуючи особливості розрахунків з працівниками, ідентифіковано вектори аналізу для аналізу розрахунків з працівниками банків з виокремленням методів аналізу. З метою отримання корисної інформації, що слугує основою ухвалення ефективних управлінських рішень, у результаті дослідження доведено доцільність проведення комплексного аналізу з використанням різних його методів, способів, прийомів та напрямів. Зокрема, для аналізу розрахунків з працівниками банків використано такі види аналізу: поточний, ретроспективний, стратегічний, комплексний, тематичний, порівняльний, факторний.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі здійснено теоретичне узагальнення та наведено вирішення наукового завдання – удосконалення методики і організації бухгалтерського обліку та аналізу розрахунків з працівниками банків. Отримані теоретичні та практичні результати під час здійснення наукового дослідження дали можливість зробити такі висновки:

1. З метою вдосконалення теоретичних аспектів бухгалтерського обліку та аналізу розрахунків з працівниками банків уточнено понятійний апарат через конкретизацію сутності таких економічних понять, як дебіторська та кредиторська заборгованість за розрахунками з працівниками, розрахунки з працівниками, дебітори та кредитори у розрахунках з працівниками банків. Доведено, що поняття «розрахунки з працівниками банків» є система взаємовідносин та платежів, які виникають під час реалізації юридично оформлених фінансових зобов'язань та здійснюються між банківською установою та працівником (працівниками) відносно товарних і нетоварних операцій, та які проводяться у готівковій або в безготівковій формі за допомогою розрахункових документів в електронному або паперовому вигляді.

2. У дисертаційній роботі обґрунтовано доцільність використання різноманітних класифікаційних ознак розрахунків з працівниками банків, які наведено в узагальненій класифікації. Результатом дослідження процедур розрахунків з працівниками банків став їх розподіл на дві важливі групи: розрахунки відносно виплат працівникам банків та розрахунки з працівниками банків за окремими видами операцій. Такий поділ визначає розрахунки з працівниками банків об'єктом бухгалтерського обліку та аналізу і є елементом удосконалення організації обліку розрахунків з працівниками банків.

3. На основі теоретичного вивчення й узагальнення загальних тенденцій становлення бухгалтерського обліку на різних історичних етапах розкрито загальні положення його розвитку. В результаті проведеного тематичного аналізу розкрито генезис розвитку бухгалтерського обліку операцій за розрахунками з працівниками, що посилює інформативність облікового супроводження досліджуваних операцій.

4. На основі аналізу наукової та спеціальної літератури удосконалено організаційні положення бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками банків через напрацювання складових облікової політики банку відносно розрахунків з працівниками в частині: особливостей застосування принципу нарахування; організації технології облікового процесу розрахунків з працівниками банків, що сприятиме впорядкуванню та чіткій регламентації методичних і організаційних положень обліку досліджуваних операцій та формуванню комплексу інформаційного забезпечення обліку й аналізу розрахунків з працівниками.

5. Опрацьовано організаційні аспекти бухгалтерського обліку розрахунків з працівниками та сформульовано рекомендації щодо вдосконалення документообігу через обґрунтування структурно-логічної схеми організації обліку виплат працівникам та розрахунків з підзвітними працівниками, доповнено інформаційну базу через удосконалення таких документів внутрішнього регламенту, як «Наказ про відрядження», «Положення про облік службових відряджень працівників банків в межах України», «Положення про облік службових відряджень працівників банків за кордон»; уточнення форми звіту «Звіт про використання коштів, виданих на відрядження або під звіт».

6. Узагальнено підходи до відображення інформації відносно розрахунків з працівниками на рахунках бухгалтерського обліку на основі чого запропоновано підходи до вдосконалення їх аналітичного відображення. В роботі запропоновано структуру аналітичного рахунку: **ААААКDDNNNBВВС**, відповідно до якої сформовано проектну структуру рахунків груп 365 «Кредиторська заборгованість за розрахунками з працівниками» та 740 «Витрати на утримання персоналу» з використанням узагальненої класифікації розрахунків з працівниками, що забезпечить розкриття на аналітичних рахунках інформації щодо основних видів розрахунків з працівниками банків. Це сприятиме підвищенню повноти та достовірності інформації у розрізі досліджуваних операцій, а також дозволить оптимізувати організацію робіт зі складання фінансової та податкової звітності.

7. На основі теоретичних узагальнень інформації з фахових та законодавчих джерел упорядковано методичні положення обліку за допомогою напрацювання уніфікованих технологічних карт (алгоритмів) обліку розрахунків з працівниками банків у розрізі їх видів та з використанням запропонованих аналітичних рахунків, що сприятиме вдосконаленню методичних аспектів обліку. А також для деталізації інформації у фінансовій звітності запропоновано ввести окрему статтю Приміток до фінансової звітності «Інші нефінансові активи та зобов'язання», де буде розкрито інформацію відносно кредиторської та дебіторської заборгованості за розрахунками з працівниками, а також інформацію відносно рівня страхових платежів працівників до різних фондів, що підвищить рівень доступності інформації відносно розрахунків з працівниками конкретної установи для різних користувачів фінансової звітності. Розкриття у Примітках до фінансової звітності цієї статті буде корисним як для внутрішніх, так і зовнішніх користувачів фінансової інформації.

8. Критичний аналіз основних джерел інформації щодо розрахунків з працівниками банків підтвердив, що для ефективного аналізу вищезазначених операцій доцільно розширити його інформаційне забезпечення. Для цього запропоновано структурно-логічну схему проведення аналізу розрахунків з працівниками банків з виокремленням таких його складових: облікова, планова, нормативно-правова та інша інформація. Чітко визначена сукупність складових інформаційного забезпечення підвищить результативність аналізу та обізнаність користувачів з переліком джерел пошуку необхідної інформації.

9. Організація аналізу розрахунків з працівниками банків має здійснюватися за певними правилами, а використовувана для аналізу інформація повинна відповідати уніфікованим принципам її формування. Акцентовано увагу на таких принципах організації аналітичного забезпечення розрахунків з працівниками банків: повнота та достовірність даних; єдина методологія ведення бухгалтерського обліку по системі банку загалом; доступність та оперативність інформації; узгодженість порядку ведення управлінського і фінансового обліку; значимість інформації для менеджерів різних рівнів управління; можливість співставлення інформації за періодами. Організаційні положення аналізу розрахунків з працівниками систематизовано у розрізі семи основних етапів організації аналізу розрахунків. Крім того, вдосконалено організаційні положення аналізу через опис вимог до результативної інформації аналізу розрахунків з працівниками.

10. Доведено, що підвищення рівня об'єктивності результатів оцінки ефективності інвестування в людський капітал у розрізі розрахунків з працівниками банків забезпечується в процесі розрахунку низки коефіцієнтів. І як результат, у роботі ідентифіковано основні вектори аналізу розрахунків з працівниками через поглиблення

методик вертикального та горизонтального аналізу витрат установ, витрат на оплату праці, факторного та порівняльного аналізу витрат на оплату праці, витрат на відрядження та витрат на соціальне забезпечення. Доповнено також інструментарій аналізу додатковими коефіцієнтами: співвідношення дебіторської та кредиторської заборгованості за розрахунками з працівниками, співвідношення витрат на відрядження та витрат на утримання, співвідношення сум утримань з працівників до витрат на персонал, та коефіцієнт довіри працівників до банківської установи, що дозволяє здійснити об'єктивну оцінку ефективності розрахунків з працівниками та рівня витрат, пов'язаних із досліджуваними операціями.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

У наукових фахових виданнях:

1. Цятковська О.В. Облік розрахунків з працівниками банків за короткостроковими виплатами / О.В. Цятковська // Економіка та підприємництво: зб. наук. пр. молодих учених та аспірантів. – К.: КНЕУ. - 2013. - №30. – с. 213-223. (0,6 д.а.)

2. Цятковська О.В. Основні аспекти організації бухгалтерського обліку виплат працівникам банків / О.В. Цятковська // Наукові праці Кіровоградського національного технічного університету. Економічні науки, вип. 25. – Кіровоград: КНТУ, 2014. – с. 462-466. (0,4 д.а.)

3. Цятковська О.В. Фінансовий облік розрахунків з працівниками банків: актуальні питання / О.В. Цятковська // [Електронний ресурс] Глобальні та національні проблеми економіки. – Випуск 6. – 2015. Режим доступу: http://global-national.in.ua/archive/6-2015/06_2015.pdf. – с. 901-905. (0,4 д.а.)

У наукових фахових виданнях, що включені до міжнародних наукометричних баз:

4. Цятковська О.В. Розрахунки з працівниками: джерела інформації та вектори аналізу / О.В. Цятковська // Європейський вектор економічного розвитку (INDEX COPERNICUS, РИНЦ, GOOGLE SCHOLAR): науковий журнал. - №2(19). - 2015. – с.189-197. (0,5 д.а.)

5. Цятковська О.В. Основні аспекти облікової політики банку відносно розрахунків з працівниками / О.В. Цятковська // Проблеми і перспективи розвитку підприємництва (INDEX COPERNICUS): Збірник наукових праць Харківського національного автомобільно-дорожнього університету. – Харків: ХНАДУ. - №1 (6). – 2014.– с. 147-151. (0,6 д.а.)

В інших виданнях:

6. Цятковська О.В. Аналіз виплат персоналу за даними фінансової звітності / О.В. Цятковська // Актуальні проблеми міжнародного економічного співробітництва: оцінки та стратегії: збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 17-18 липня 2015 р.) / ГО «Центр економічних досліджень та розвитку». – О.: ЦЕДР, 2015. – с.132-134. (0,2 д.а.)

7. Цятковська О.В. Обліковий аспект класифікації розрахунків з працівниками банків / О.В. Цятковська // Стратегія реформування фінансової системи України: збірник тез наукових робіт учасників міжнародної науково-практичної конференції для студентів, аспірантів та молодих учених (м. Київ, 21-22 березня 2014 р.) / Аналітичний центр «Нова Економіка». – Київ: Аналітичний центр «Нова економіка», 2014. – Ч.2. – с. 73-76. (0,2 д.а.)

8. Цятковська О.В. Окремі аспекти методики обліку розрахунків з працівниками банку за заробітною платою / О.В. Цятковська // Сучасні тенденції економічного та соціального

розвитку: держава, регіон, підприємство: матеріали Всеукраїнської науково-практичної інтернет-конференції (м. Луганськ, 19 лютого 2014 р.) / Луганський національний університет імені Тараса Шевченка. – Луганськ : ТОВ «Рекламно-видавничий центр «Русь», 2014. – с. 94-95. (0,2 д.а.)

9. Цятковська О.В. Основні аспекти аналізу розрахунків з працівниками банків / О.В. Цятковська // Облік, контроль і аналіз в управлінні підприємницькою діяльністю: матеріали XII Міжнародної науково-практичної конференції (м. Черкаси, 13-15 травня 2015 р.) / Черкаський державний технологічний університет. – Черкаси: ЧДТУ, 2015. – с.7-8. (0,1 д.а.)

10. Цятковська О.В. Основні аспекти організації обліку розрахунків з підзвітними особами банків / О.В. Цятковська // Розвиток національної економіки: теорія і практика: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Івано-Франківськ - Тернопіль, 3-4 квітня 2015 р.) / ДВНЗ «Прикарпатський національний університет імені Василя Стефаника». – Івано-Франківськ - Тернопіль: Крок, - 2015. – Ч.3. с. 346-347. (0,2 д.а.)

11. Цятковська О.В. Розрахунки з працівниками банків як об'єкти бухгалтерського обліку та аналізу / О.В. Цятковська // Перспективи розвитку обліку, контролю та аналізу у контексті євроінтеграції: матеріали Міжнародної науково-практичної конференції (м. Одеса, 5-6 червня 2014 р.) / Одеський національний економічний університет. – Одеса: «Пальміра», 2014. – с. 190-192. (0,2 д.а.)

12. Цятковська О.В. Теоретичні основи сутності розрахунків з працівниками банків / О.В. Цятковська // Європейський вибір – нові можливості для прогресу та зростання фінансової системи: зб. тез Всеукр. наук-практ. конф (м. Київ, 24 квітня 2015 р.) / Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. – К.: Аграр Медіа Груп, 2015. – с. 322-324. (0,1 д.а.)

13. Цятковська О.В. Формування положень облікової політики банку відносно розрахунків з працівниками / О.В. Цятковська // Бухгалтерський облік, контроль і аналіз у сучасній економічній науці та практиці: зб. матеріалів III Міжнар. наук.-практ. конф., присвяч.. 70-річчю кафедри обліку підприємницької діяльності (м. Київ, 3-4 квітня 2014 р.) / Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана. – К.: КНЕУ, 2014. – с. 221-223. (0,2 д.а.)

АНОТАЦІЯ

Цятковська О.В. Облік та аналіз розрахунків з працівниками банків. – Рукопис.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата економічних наук за спеціальністю 08.00.09. – Бухгалтерський облік, аналіз та аудит (за видами економічної діяльності). – ДВНЗ «Київський національний економічний університет імені Вадима Гетьмана», Київ, 2016.

У роботі досліджено теоретичні та практичні аспекти обліку та аналізу розрахунків з працівниками банків і розроблено рекомендації відносно вдосконалення методичних та організаційних положень обліку розрахунків з працівниками. Доповнено та вдосконалено порядок подання інформації відносно розрахунків з працівниками банків у фінансовій звітності через уточнення статей Приміток до річної фінансової звітності.

На основі теоретичного узагальнення сутності таких економічних понять, як «дебіторська заборгованість за розрахунками з працівниками банків», «кредиторська

заборгованість за розрахунками з працівниками банків», «дебітори у розрахунках з працівниками банків», «кредитори у розрахунках з працівниками банків» уточнено економічну сутність дефініції «розрахунки з працівниками банків».

Узагальнено підходи до відображення інформації відносно розрахунків з працівниками на рахунках бухгалтерського обліку через удосконалення їх аналітичного відображення. Запропоновано структуру аналітичного рахунку, і відповідно до якого сформовано Проект плану аналітичних рахунків з використанням узагальненої класифікації розрахунків з працівниками банків.

Ідентифіковано та вдосконалено основні вектори аналізу розрахунків з працівниками банків шляхом доповнення інструментарію аналізу додатковими коефіцієнтами, а також акцентовано принципи організації аналізу розрахунків з працівниками банків.

Ключові слова: бухгалтерський облік, аналіз, розрахунки з працівниками, банки, виплати працівникам, бухгалтерські рахунки, звітність, класифікація, заробітна плата, податок на доходи фізичних осіб, єдиний соціальний внесок, дні тимчасової непрацездатності, відпустка, аліменти, відрядження.

АННОТАЦІЯ

Цятковская Е.В. Учет и анализ расчетов с работниками банков. - Рукопись.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата экономических наук по специальности 08.00.09. - Бухгалтерский учет, анализ и аудит (по видам экономической деятельности). - ГВУЗ «Киевский национальный экономический университет имени Вадима Гетьмана», Киев, 2016.

В работе исследованы теоретические и практические аспекты учета и анализа расчетов с работниками банков, и разработаны рекомендации относительно совершенствования методических и организационных положений учета расчетов с работниками.

В результате исследования научной и специальной литературы относительно учета и анализа расчетов с работниками банков была установлена недостаточность исследования данного вопроса, чем и обусловлена актуальность темы исследования. Нормативно-правовые акты, регулирующие расчеты с работниками банков не обеспечивают пользователей необходимым глоссарием. На основе теоретического обобщения определений понятий «дебиторская задолженность по расчетам с работниками банков», «кредиторская задолженность по расчетам с работниками банков», «дебиторы в расчетах с работниками банков», «кредиторы в расчетах с работниками банков» уточнено экономическую сущность дефиниции «расчеты с работниками банков».

В работе усовершенствовано организацию бухгалтерского учета расчетов с работниками в части улучшения документооборота: разработано структурно-логическую схему организации учета выплат работникам и расчетов с подотчетными работниками; дополнено информационную базу на основании усовершенствование таких документов, как «Приказ о командировке», «Положение об учете служебных командировок работников банков в пределах Украины», «Положение об учете служебных командировок работников банков за границу».

Автором обоснована целесообразность разделения расчетов с работниками банков по различным классификационным признакам, а именно: за объектом расчетов; по видам выплат; по видам оплаты труда; по структуре заработной платы; по видам материальной помощи и других социальных выплат; по другим видам выплат работникам; по экономическому содержанию; по видам удержаний с работников банка в пользу третьих лиц; по видам удержаний налогов и сборов; по видам социального обеспечения. На этой основе предложены варианты совершенствования синтетического и аналитического учета, а также порядок анализа расчетов с работниками банков.

Разработана и предложена структура аналитического бухгалтерского счета 365 П «Кредиторская задолженность по расчетам с работниками банка» и счета 740 «Расходы на содержание персонала». С помощью данного подхода усилено методике учета путем наработки возможного варианта, в соответствии с которым банковские учреждения могут формировать счета: 36 раздела в контексте предложенной детализированной классификации расчетов с работниками банков, а 74 раздела таким образом, чтобы в структуре аналитического счета раскрыть и отобразить основные выплаты работникам банковского учреждения, что обеспечит совершенствование методики учета и повысит полноту и достоверность информации в разрезе исследуемых операций, а также позволит оптимизировать организацию работ по составлению финансовой и налоговой отчетности.

В работе усовершенствованы методические положения учета расчетов с работниками банков по различным видам выплат на основе наработки унифицированных технологических карт (алгоритмов) расчетов с работниками по заработной плате, дней временной нетрудоспособности, отпускных, алиментов, с целью рациональной организации учета расчетов с работниками. Дополнен и усовершенствован порядок представления информации относительно расчетов с работниками банков в финансовой отчетности путем уточнения статей Примечаний к годовой финансовой отчетности. Предложено раскрывать информацию относительно кредиторской и дебиторской задолженности по расчетам с работниками, а также информацию относительно уровня страховых платежей работников в различные фонды в отдельной статье Примечания к финансовой отчетности «Другие нефинансовые активы и обязательства», что будет способствовать доступности информации относительно расчетов с работниками конкретной учреждения для различных пользователей финансовой отчетности, и тем самым позволит получить информацию относительно социальной обеспеченности работников работодателем.

Для проведения эффективного анализа расчетов с сотрудниками банков автор выделяет такие составляющие информационного обеспечения: учетная, плановая, нормативно-правовая и другая информация.

В работе идентифицировано векторы анализа расчетов с работниками банков, а также дополнено инструментарий дополнительными коэффициентами, а именно: соотношение дебиторской и кредиторской задолженности по расчетам с работниками и коэффициентом доверия работника в банковское учреждение, что позволило усовершенствовать организационные положения.

Организация анализа расчетов с работниками банков должна осуществляться по определенным правилам, а используемая для анализа информация должна соответствовать унифицированным принципам ее формирования. Акцентируются такие принципы организации аналитического обеспечения расчетов с работниками банков: полнота и достоверность данных; единая методология ведения бухгалтерского учета по системе банка в целом; доступность и оперативность информации; согласованность порядка ведения управленческого и финансового учета; значимость информации для менеджеров различных уровней управления; возможность сопоставления информации по периодам.

Ключевые слова: бухгалтерский учет, анализ, расчеты с работниками, банки, выплаты работникам, бухгалтерские счета, отчетность, классификация, заработная плата, налог на доходы физических лиц, единый социальный взнос, дни временной нетрудоспособности, отпуск, алименты, командировки.

ANNOTATION

Tsiatkovska O. Accounting and analysis of calculations with the employees of banks. - Manuscript.

Dissertation for the degree of candidate of economic sciences, specialty 08.00.09 - Accounting, analysis and audit (by type of economic activity). - SHEE "Kyiv National Economic University named after Vadym Hetman", Kyiv, 2016.

Theoretical and practical aspects of accounting and analysis of calculations with the employees of banks are researched in this work, and developed recommendations for improvement of methodical positions accounting calculations with the employees. Supplemented and improved procedures for submitting information on payments to employees of banks in financial reporting by clarifying articles Notes to the financial statements.

On the basis of theoretical generalization essence of "receivables for calculations with the employees of the banks", "accounts payable for calculations with the employees of banks," "debtors in calculations with employees of banks", "lenders in calculations with employees of banks" economic essence the definition of "calculations with employees of banks".

Generalized approach to displaying information regarding calculations with the employees on accounts by improving their analytical reflection. The structure of the analytical accounts and according to the draft plan which formed the analytical accounts using generalized classification calculations with the employees of banks.

Identified and improved analysis of the main vectors of calculations with the employees of banks by adding additional analysis tools coefficients and accented principles of analysis of payments to employees of banks.

Organization analysis of calculations with the employees of banks should be made to certain rules, and used to analyze the information must match the uniform principles of its formation.

Key words: accounting, analysis, calculations with employees, banks, employee benefits, accounting records, reporting, classification, salary, tax on personal income, single social contribution, days of temporary disability leave, alimony, travel allowance.

Підписано до друку 10.03.2016 р. Зам. № 182.
Формат 60x90 1/16. Папір офсетний. Друк – ризографія.
Наклад 100 прим. Ум. друк. арк. 0,9.
Друк «ЦП «КОМПРИНТ», Свідоцтво ДК №4131, від 04.08.2011 р.
м. Київ, вул. Предславинська, 28
528-05-42, 067-209-54-30
email: komprint@ukr.net